

NOWE POLITYKI UE WYZWANIA DLA POLSKI

Krzysztof Hetman

Posel do Parlamentu Europejskiego

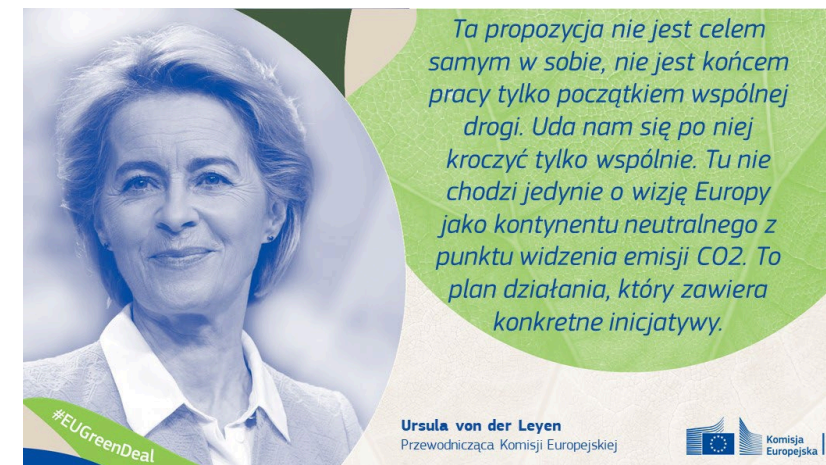
Uniwersytet Warszawski, 2 czerwca 2022

I. EUROPEJSKI ZIELONY ŁAD

Europejski Zielony Ład to strategia na rzecz wzrostu służąca przekształceniu Unii w nowoczesną, zasobooszczędną i konkurencyjną gospodarkę. Celem Unii Europejskiej jest m.in.:

- ➔ Prawnie wiążący cel: do 2050 r. osiągnąć zerowy poziom emisji gazów cieplarnianych netto na poziomie UE
- ➔ Cel pośredni: zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych netto o co najmniej 55% do 2030 r. w porównaniu do poziomu z 1990 r
- ➔ Oddzielenie wzrostu gospodarczego od zużywania zasobów- czysta gospodarka o obiegu zamkniętym
- ➔ Zrównoważona i inteligentna mobilność: ograniczenie do 2030 emisji z samochodów osobowych o 55% oraz o 50% z samochodów dostawczych, zerowa emisja z samochodów osobowych do 2035 roku
- ➔ Sprawiedliwa i sprzyjała włączeniu społecznemu transformacja
- ➔ Wspieranie badań naukowych i innowacji- 35% środków na badania i rozwój ma zostać przeznaczonych na rozwiązania przyjazne dla klimatu
- ➔ Wspieranie europejskich rolników w produkcji wysokiej jakości, zdrowej żywności- znaczne ograniczenie stosowania pestycydów i antybiotyków

Ta propozycja nie jest celem samym w sobie, nie jest końcem pracy tylko początkiem wspólnej drogi. Uda nam się po niej kroczyć tylko wspólnie. Tu nie chodzi jedynie o wizję Europy jako kontynentu neutralnego z punktu widzenia emisji CO2. To plan działania, który zawiera konkretne inicjatywy.

Ursula von der Leyen
Przewodnicząca Komisji Europejskiej

W grudniu 2019 Komisja Europejska przedstawiła komunikat „Europejski Zielony Ład”, zaś w styczniu 2020 r. Komisja przedstawiła plan inwestycyjny na rzecz zrównoważonej Europy - strategię finansowania Zielonego Ładu poprzez przyciągnięcie co najmniej 1 biliona euro inwestycji publicznych i prywatnych w ciągu następnej dekady.

25% budżetu UE na lata 2021-2027 ma być przeznaczony na działania na rzecz klimatu i wydatki na środowisko

PAKIET FIT FOR 55

14 lipca 2021 r. Komisja Europejska przyjęła pakiet propozycji legislacyjnych „Fit for 55” będący legislacyjną realizacją Europejskiego Zielonego Ładu. Pakiet ma na celu zmianę i dostosowanie istniejącego prawodawstwa zgodnie z celami UE w zakresie klimatu.

W skład pakietu wchodzi 13 propozycji legislacyjnych:

- ➔ Reforma europejskiego systemu handlu emisjami CO2 (ETS)
- ➔ Reformę Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/841 z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie włączenia emisji i pochłaniania gazów cieplarnianych w wyniku działalności związanej z użytkowaniem gruntów, zmianą użytkowania gruntów i leśnictwem do ram polityki klimatyczno-energetycznej do roku 2030
- ➔ Nowelizacja Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/28/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych
- ➔ Zmiana Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/27/UE z dnia 25 października 2012 r. w sprawie efektywności energetycznej
- ➔ Rewizja Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/94/UE z dnia 22 października 2014 r. w sprawie rozwoju infrastruktury paliw alternatywnych
- ➔ Rewizja Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/842 w sprawie wspólnego wysiłku redukcyjnego (Effort Sharing Regulation)
- ➔ Nowelizacja Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/631 z dnia 17 kwietnia 2019 r. określające normy emisji CO2 dla nowych samochodów osobowych i dla nowych lekkich pojazdów użytkowych
- ➔ Rewizja Dyrektywy Rady UE 2003/96/WE z dnia 27 października 2003 r. w sprawie restrukturyzacji wspólnotowych przepisów ramowych dotyczących opodatkowania produktów energetycznych i energii elektrycznej
- ➔ Nowej strategii leśnej UE na rzecz lasów i sektora leśno-drzewnego
- ➔ Nowy Mechanizm dostosowywania cen na granicach z uwzględnieniem emisji CO2 (CBAM)
- ➔ Nowy Fundusz Społeczny na rzecz Działań w dziedzinie Klimatu (ang. Social Climate Fund)
- ➔ Rozporządzenie w zakresie stosowania zrównoważonych paliw lotniczych (SAF) – (ReFuelEU w lotnictwie)
- ➔ Rozporządzenie FuelEU Maritim (dotycząca ekologizacji europejskiej przestrzeni morskiej)

REFORMA UNIJNEGO SYSTEMU HANDLU EMISJAMI (EU ETS)

- ➔ System ETS powstał w 2005 roku i jego celem było osiągnięcie poprzedniego celu redukcyjnego, czyli 40% do 2030r.
- ➔ ETS polega na wprowadzeniu limitu łącznych emisji dwutlenku węgla emitowanych przez firmy objęte systemem. Obejmuje on największe źródła emisji CO₂ w Unii, łącznie ok. 10 tys. instalacji z sektora energetyki, przemysłu wytwórczego i linii lotniczych. Firmy objęte EU ETS muszą nabyć pozwolenia na emisje, aby móc prowadzić działalność, liczba musi odpowiadać ilości wydzielanych emisji w danym roku. Liczba wydawanych pozwoleń zmniejsza się co roku, prowadzi do wzrostu cen.
- ➔ Komisja zaproponowała kompleksową zmianę obowiązującego unijnego systemu handlu uprawnieniami do emisji (EU ETS). Celem jest ogólna redukcja emisji w odnośnych sektorach o 61% do 2030 r., w porównaniu z 2005 r.
- ➔ Cel ten ma zostać osiągnięty poprzez zaostrenie obecnych przepisów i rozszerzenie zakresu systemu.
- ➔ Główne elementy propozycji:
  - ✓ włączenie do EU ETS emisji pochodzących z transportu morskiego
  - ✓ stopniowe wycofywanie przydziału bezpłatnych uprawnień dla lotnictwa i sektorów, które mają zostać objęte mechanizmem dostosowywania cen na granicach z uwzględnieniem emisji CO₂ (CBAM)
  - ✓ wprowadzenie mechanizmu kompensacji i redukcji CO₂ dla lotnictwa międzynarodowego (CORSIA)
  - ✓ zwiększenie środków udostępnianych z funduszu modernizacyjnego i funduszu innowacyjnego
  - ✓ zmiany w rezerwie stabilności rynkowej umożliwiające dalsze stabilne i właściwe funkcjonowanie EU ETS
- ➔ Dodatkowo Komisja zaproponowała utworzenie nowego, odrębnego systemu handlu uprawnieniami do emisji w odniesieniu do budynków i transportu drogowego (tzw. ETS 2)

NOWY MECHANIZM DOSTOSOWYWANIA CEN NA GRANICACH Z UWZGLĘDNIENIEM EMISJI CO₂ (CARBON BORDER ADJUSTMENT MECHANISM CBAM)

- ➔ Nowy mechanizm wprowadzi cenę za emisje dwutlenku węgla w przypadku importu określonych produktów, aby zagwarantować, że ambitne działania w dziedzinie klimatu w Europie nie doprowadzą do ucieczki emisji gazów cieplarnianych.
- ➔ Celem jest unikanie sytuacji, w których starania UE na rzecz redukcji emisji gazów cieplarnianych byłyby niweczone przez przywóz produktów wytwarzanych w państwach trzecich stosujących mniej ambitną politykę przeciwdziałania zmianie klimatu niż polityka UE.
- ➔ CBAM przyczyni się również do zapobiegania przenoszeniu produkcji lub do uniemożliwiania przywozu produktów wysokoemisyjnych.
- ➔ CBAM obejmie produkty z następujących sektorów: cementu, aluminium, nawozów, energii elektrycznej oraz żelaza i stali.
- ➔ CBAM zaprojektowany jest, by działać równolegle z unijnym system handlu emisjami (EU ETS), i ma odzwierciedlać i uzupełniać jego funkcjonowanie w przypadku towarów importowanych. Stopniowo zastąpi istniejące unijne mechanizmy radzenia sobie z ryzykiem ucieczki emisji, w szczególności przydział bezpłatnych uprawnień w ramach EU ETS.
- ➔ CBAM, miałby obowiązywać od 1 stycznia 2023 r. z okresem przejściowym trwającym do końca 2024 r. Pełne wdrożenie tzw. cła węglowego we wszystkich sektorach objętych Europejskim Systemem Handlu Emisjami miałyby nastąpić do 2030 r. W tym samym roku miałyby się zakończyć wycofywanie bezpłatnych uprawnień do emisji CO₂ w ramach EU ETS

SPOŁECZNY FUNDUSZ KLIMATYCZNY

→ Propozycja dotycząca Społecznego Funduszu Klimatycznego dotyczy skutków społecznych i dystrybucyjnych proponowanego nowego systemu handlu uprawnieniami do emisji dla budownictwa i transportu drogowego.

→ Fundusz zapewni 72,2 mld euro na lata 2025–2032

→ Fundusz zapewni wsparcie działań i inwestycji korzystnych dla znajdujących się w trudnej sytuacji:

- ✓ gospodarstw domowych
- ✓ mikroprzedsiębiorstw
- ✓ użytkowników transportu

→ Ze Społecznego Funduszu Klimatycznego będzie można finansować konkretne środki służące rozwiązaniu problemu ubóstwa energetycznego i transportowego, zarówno w perspektywie krótko-, jak i długoterminowej, w tym:

- ✓ Obniżenie podatków i opłat za energię lub zapewnienie innych form bezpośredniego wsparcia dochodów w celu przeciwdziałania rosnącym cenom transportu drogowego i paliw grzewczych. Rozwiązanie to zostałoby stopniowo wycofane do końca 2032 roku.
- ✓ Zachęty do renowacji budynków i przechodzenia na odnawialne źródła energii w budynkach.
- ✓ Zachęty do przejścia z transportu prywatnego na transport publiczny, wspólne przejazdy samochodem lub jazdę na rowerze.
- ✓ Wsparcie rozwoju rynku używanych pojazdów elektrycznych.
- ✓ Tymczasowe bezpośrednie wsparcie dochodu

→ Celem Funduszu jest:

- ✓ zwiększenie efektywności energetycznej budynków
- ✓ dekarbonizacja systemów ciepłowniczych i chłodniczych w budynkach
- ✓ wykorzystywanie energii ze źródeł odnawialnych
- ✓ dostęp do mobilności i transportu, które są bezemisyjne i niskoemisyjne

FUNDUSZ SPRAWIEDLIWEJ TRANSFORMACJI

- ➔ W styczniu 2020 Komisja Europejska przyjęła wniosek dotyczący rozporządzenia mający na celu utworzenie Funduszu Sprawiedliwej Transformacji, który kontekście pandemii koronawirusa, został następnie zmieniony i opublikowany w maju 2020 r
- ➔ Budżet Funduszu: 17,5 mld euro, w tym 3,5 mld dla Polski
- ➔ Fundusz będzie wdrażany w ramach polityki spójności
- ➔ W Polsce wsparcie dostępne dla 5 województw: śląskie, dolnośląskie, wielkopolskie, łódzkie i częściowo małopolskie
- ➔ FST ma przyczynić się do realizacji celu szczegółowego wspierania regionów i ludzi w zajmowaniu się społecznymi, gospodarczymi i środowiskowymi skutkami przejścia na gospodarkę neutralną dla klimatu i obejmuje wszystkie państwa członkowskie
- ➔ Finansowanie dostępne dla każdego państwa członkowskiego oparte na kryteriach, takich jak emisje gazów cieplarnianych z przemysłu w regionach NUTS 2 o wysokiej intensywności emisji dwutlenku węgla, zatrudnienie w sektorze przemysłowym w tych regionach, zatrudnienie w górnictwie węgla kamiennego i brunatnego oraz wydobycie torfu i wydobycie łupków bitumicznych
- ➔ Wsparcie przeznaczone m.in na inwestycje produkcyjne w MŚP, inwestycje w tworzenie nowych firm, badania oraz działania innowacyjne sprzyjające transferowi zaawansowanych technologii, wdrożenie technologii i infrastruktury dla przystępnej cenowo czystej energii, cyfryzacja oraz łączność cyfrową, regeneracja i odkażanie terenów i gruntów, wzmocnienie gospodarki o obiegu zamkniętym, podnoszenie kwalifikacji i przekwalifikowywanie pracowników, pomoc w poszukiwaniu pracy dla osób poszukujących pracy
- ➔ Państwa Członkowskie zobowiązane są do opracowania Terytorialnych Planów Sprawiedliwej Transformacji, które muszą opisywać proces transformacji na szczeblu krajowym i opisywać cel w kierunku gospodarki neutralnej dla klimatu
- ➔ Dostęp do zasobów dla każdego państwa członkowskiego jest w 50% uwarunkowany wcześniejszym zobowiązaniem do osiągnięcia celów neutralności klimatycznej UE

WYZWANIA DLA POLSKI W KONTEKŚCIE ZIELONEGO ŁADU

- ➔ Redukcja emisji do 55% spowoduje wzrost cen uprawnień do emisji CO2
- ➔ Korzystanie z węgla i paliw kopalnych będzie coraz droższe
- ➔ Konieczność szybszej redukcji udziału węgla w energetyce
- ➔ Zagrożenie wzrostem cen prądu
- ➔ Dla firm wysokoemisyjnych: konieczność inwestycji w nowe technologie, nowe źródła energii
- ➔ Konieczność zmian również w innych sektorach, np transporcie lub ciepłownictwie
- ➔ Skierowanie inwestycji na transformację energetyczną
- ➔ Ryzyko ucieczki inwestycji oraz produkcji poza granice UE

EUROPEJSKI ZIELONY ŁĄD- WYZWANIA I SZANSE DLA POLSKI

Jeszcze większy wzrost cen ETS. Wzrost cen paliwa kopalnego, zarówno transportowego jak i do ogrzewania budynków

Korzyść: część przychodów ze sprzedaży pozwoleń na emisję zasili Społeczny Fundusz Klimatyczny, z którego Polska będzie w dużej mierze korzystać

Ryzyko wzrostu wydatków na energię- opłat za emisję w transporcie o 50% zaś opłat związanych z ogrzewaniem budynków o 108%.

Zwiększenie konkurencyjności polskiego przemysłu na unijnym rynku wobec przemysłu pozaunijnego dzięki CBAM

Zakaz sprzedaży po 2035 r. samochodów o napędzie spalinowym wymusi całkowitą zmianę polskiej branży motoryzacyjnej, nastawionej głównie na pojazdy spalinowe. Szansą jest większa produkcja akumulatorów do pojazdów elektrycznych, gdzie Polska staje się coraz większym producentem

Trudności związane z realizacją ambitniejszych krajowych i sektorowych celów OZE z uwagi na niskie wykorzystanie OZE w finalnej konsumpcji energii. Dodatkowym problemem duże ograniczenia związane z wykorzystaniem biomasy.

Uwzględnienie kosztów emisji z transportu i budynków będzie dużym wyzwaniem z uwagi na wysoki odsetek starych samochodów oraz wysoki odsetek domów niewydajnych energetycznie. Jest to szansa na poprawę jakości powietrza, poprawę standardów energetycznych w budownictwie i rozwój elektromobilności

Ryzyko ucieczki inwestycji poza granice UE

Dla firm wysokoemisyjnych: konieczność inwestycji w nowe technologie, nowe źródła energii

EUROPA NA MIARĘ ERY CYFROWEJ – TRANSFORMACJA CYFROWA UNII

Unijna strategia cyfrowa ma służyć temu, by transformacja cyfrowa przyniosła korzyści Europejczykom i przedsiębiorstwom, a jednocześnie ma pomóc w osiągnięciu do 2050 r. celu neutralności klimatycznej Europy.

Nadchodzące lata mają stać się cyfrową dekadą Europy. Europa musi wzmocnić swoją suwerenność cyfrową i ustanowić standardy, zamiast podążać za innymi, kładąc wyraźny nacisk na dane, technologie i infrastrukturę.

CYFROWA DEKADA EUROPY: CELE CYFROWE NA 2030 R. – UMIEJĘTNOŚCI CYFROWE

- ➔ co najmniej 80 % osób w wieku 16–74 lat posiada podstawowe umiejętności **cyfrowe**
- ➔ co najmniej 20 mln zatrudnionych specjalistów w dziedzinie technologii informacyjno-komunikacyjnych (ICT)

CYFROWA DEKADA EUROPY: CELE CYFROWE NA 2030 R.

- INFRASTRUKTURA CYFROWA

- ➔ sieć gigabitowa w każdym gospodarstwie domowym, a sieć 5G na wszystkich zaludnionych obszarach
- ➔ produkcja najnowocześniejszych i zrównoważonych półprzewodników w Unii na poziomie co najmniej 20 % wartości produkcji światowej
- ➔ co najmniej 10 000 neutralnych dla klimatu węzłów brzegowych w UE
- ➔ pierwszy komputer z przyspieszeniem kwantowym w UE do 2025 roku
- ➔ czołowa pozycja UE w dziedzinie zdolności kwantowych do 2030 r.

CYFROWA DEKADA EUROPY: CELE CYFROWE NA 2030 R. – CYFRYZACJA PRZEDSIĘBIORSTW

- ➔ co najmniej 75 % przedsiębiorstw unijnych skorzysta z usług przetwarzania w chmurze, dużych zbiorów danych, sztucznej inteligencji
- ➔ ponad 90% MŚP z co najmniej podstawowym poziomem wskaźnika wykorzystania technologii cyfrowych
- ➔ rozwój sieci innowacyjnych przedsiębiorstw scale-up i poprawa ich dostępu do finansowania

CYFROWA DEKADA EUROPY: CELE CYFROWE NA 2030 R. – CYFRYZACJA USŁUG PUBLICZNYCH

- ➔ 100 % najważniejszych usług publicznych dostępnych online dla obywateli i przedsiębiorstw
- ➔ 100 % obywateli Unii ma dostęp do swojej dokumentacji medycznej online
- ➔ co najmniej 80 % obywateli Unii korzysta z rozwiązań w zakresie identyfikacji elektronicznej

AKT O USŁUGACH CYFROWYCH (DIGITAL SERVICES ACT)

➔ Pakiet dotyczący usług cyfrowych, zawierający ustawę o usługach cyfrowych (DSA) i ustawę o rynkach cyfrowych (DMA), został zaproponowany przez Komisję 15 grudnia 2020 r. i ma na celu stworzenie nowych zharmonizowanych przepisów dotyczących jednolitego rynku cyfrowego.

➔ Celem DSA jest ustanowienie jednolitych zasad bezpiecznego i przewidywalnego środowiska internetowego oraz położenie kresu cyfrowemu dzikiemu zachodowi platform cyfrowych. Chcemy skończyć z sytuacją, w której to giganci internetowi sami ustalają zasady, a nielegalne treści rozchodzą się wirusowo.

➔ Najważniejsze elementy DSA:

- ✓ Większe bezpieczeństwo w sieci. DSA jest narzędziem, które pozwoli na skuteczne usuwanie nielegalnych treści, walkę z piractwem, czy też ochronę zwykłych użytkowników przed dezinformacją i nielegalną mową nienawiści przy jednoczesnym zachowaniu wolności słowa i pluralizmu mediów.
- ✓ Większe bezpieczeństwo zakupów internetowych, zmniejszając anonimowość użytkowników biznesowych, aby pomóc w identyfikacji sprzedawców nielegalnych towarów.
- ✓ Korzystanie z Internetu stanie się bardziej przejrzyste i przyjazne użytkownikowi, między innymi nie będziemy bombardowani wyskakującymi okienkami proszącymi o zgodę, gdy ta została już wycofana lub użytkownik jej odmówił.
- ✓ Zapewnienie, by konsumenci byli chronieni online, tak jak są chronieni offline.
- ✓ Łatwiejsze dotarcie do klientów i konkutowanie na arenie międzynarodowej dla małych i średnich przedsiębiorstw przy jednoczesnym zwiększeniu ochrony dzieci przed reklamą targowaną.
- ✓ Małe firmy będą chronione przed nieproporcjonalnymi obowiązkami, które utrudniałyby im funkcjonowanie i generowały niepotrzebne koszty.

Zdjęcie:
<https://you.wemove.eu/campaigns/safe-internet-together-against-hacking>

- ➔ osiągnięcie adekwatnej liczby osób wykwalifikowanych pracujących w obszarze IT
- ➔ trudności w zapewnieniu dostępu do sieci absolutnie wszystkim
- ➔ znaczne zwiększenie liczby przedsiębiorstw odznaczających się przynajmniej podstawowym poziomem intensywności cyfrowej
- ➔ znaczne zwiększenie liczby przedsiębiorstw korzystających z usług przetwarzania w chmurze, Big Data i sztucznej inteligencji

JESTEŚMY NA DOBREJ DRODZE W ZAKRESIE:

- ➔ rozwoju umiejętności cyfrowych
- ➔ zwiększenia dostępności usług publicznych on-line
- ➔ zwiększenia dostępu obywateli do dokumentacji medycznej on-line
- ➔ stwarzania możliwości identyfikacji elektronicznej dla obywateli

TRANSFORMACJA CYFROWA: KORZYŚCI I SZANSE

- ➔ szybsze interakcje z administracją publiczną dzięki dostępności usług publicznych on-line, a także sprawniej działająca administracja
- ➔ więcej obywateli i pracowników posiadających umiejętności cyfrowe – walka z wykluczeniem i wypełnienie luki na rynku pracy
- ➔ lepszy dostęp do finansowania dla innowacyjnych przedsiębiorstw
- ➔ stosowanie technologii cyfrowych może pomóc zmniejszyć światowe emisje nawet o 15%
- ➔ bardziej wydajna i tańsza produkcja żywności
- ➔ optymalizacja produkcji
- ➔ zautomatyzowany i połączony z siecią transport
- ➔ przeniesienie produkcji najnowocześniejszych i zrównoważonych półprzewodników do UE

FINANSOWANIE UNIJNE

- ➔ Program Cyfrowa Europa (Digital Europe Programme, DIGITAL) – nowy program finansowania w kluczowych obszarach transformacji cyfrowej.

Budżet to ponad 7,5 mld EUR.

- ➔ Instrument Łącząc Europę – rozwój transeuropejskich sieci w dziedzinach transportu, technologii cyfrowych i energii.

Część cyfrowa Instrumentu opiewa na 2,07 mld EUR.

- ➔ Horyzont 2020 - unijny program w zakresie badań naukowych i innowacji.

Program prac na lata 2021-2022 na rozwój najważniejszych technologii cyfrowych przeznaczonych zostało około 4 mld EUR.

- ➔ Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności – 20% wydatków na transformację cyfrową w KPO

WSPÓLNA POLITYKA ROLNA STRATEGIA OD POLA DO STOŁU

- ➔ Poprawa stanu środowiska, gleb, dobrostanu zwierząt, zdrowia pszczół...
- ➔ Bezpieczeństwo żywności (ale nie bezpieczeństwa żywnościowego)
- ➔ Zrównoważona i ekologiczna produkcja
- ➔ Promowanie zdrowego odżywiania
- ➔ Zachowanie bioróżnorodności
- ➔ Skrócenie łańcuchu dostaw

WYZWANIA DLA POLSKIEGO ROLNICTWA

- ➔ Inwestycje w rolnictwo precyzyjne
- ➔ Nawadnianie i magazynowanie wody
- ➔ Aktywny rolnik (definicja)
- ➔ Polska wieś zieloną elektrownią
- ➔ Cyfryzacja procesu hodowli, uprawy i produkcji
- ➔ Samorząd rolniczy
- ➔ Rolnicy właścicielami spółek rolno-spożywczych

Dziękuję za uwagę!

